

Uutiset

☎ Toimitus puh.
(03) 615 11, iltaisin:
(03) 6151 410, (03) 6151 411

☎ Anna uutisvinkki
puh. (03) 615 1410,
toimitus@hameensanomat.fi

☎ Vastaava uutispäällikkö
puh. (03) 6151 403,
040 8682 403

☎ Tykkää Hämeen Sanomista
Facebookissa ja seuraa
Twitterissä ja Instagramissa.

☎ Jakelupäivystys
puh. (03) 6151 344,
ma-su klo 6.30–10.30

FAKAT

Äiti irti tupakasta

KUINKA MONI:

- Suomessa noin 15 prosenttia raskaana olevista naisista tupakoi.
- Lähes 10 prosenttia tupakoi koko raskausajan.
- Vuosittain noin 7 000 sikiötä altistuu tupakalle ainakin ajoittain.

6 000

sikiötä tupakoi istukan kautta koko raskausajan.

- 1980-luvulta suomalaisäitien tupakointi ei ole vähentynyt. Ruotsissa määrä on laskenut 6 prosenttiin

TEHOISKU:

- Neuvolat puuttuvat tupakointiin kertomalla sikiön ja lapsen riskeistä.
- Riihimäen neuvola osallistuu THL:n hankkeeseen Raskaus ilman tupakkaa, jossa luodaan uudet lähestymistavat.
- Neuvolahenkilökuntaa koulutetaan perheiden motivointiin, tukemiseen ja seurantaan.
- Hanke kestää vuoden 2019 loppuun saakka
- Hämeenlinnan neuvolat osallistuvat Riihimäen koulutukseen. Hämeenlinnassa on käynnissä kampanja: Savuton vauva.

Vaikka Johanna Ruhanen joskus nuorempana satunnaisesti saattoi polttaa jonkun tupakan, ei hänelle ole tullut edes mieleen polttaa odottaessaan Linda-tyttöä tai lähipäivinä syntyvää pikkuveikkoa. Riskit ovat liian ilmiselvät. KUVA: Anu Kankaansydän

Joka kymmenes sikiö tupakoi

• Äitejä kannustetaan jättämään tupakointi. Vastasyntynyt itkee, kouristelee, tärisee ja sinertää vieroitusoireissaan.

Anu Kankaansydän Riihimäki

Raskaana olevista lähes joka kymmenes polttaa tupakkaa koko raskauden ajan. Määrä on pysynyt yli 30 vuotta samana. Nyt Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hakee keinoja vähentää tupakointia.

– Useimmat äidit haluavat lopettaa tupakoinnin, mutta se ei ole yksinkertainen asia. He yrittävät, mutteivät onnistu ja kärsivät tilanteesta. He tarvitsevat tukea, kertoo neuvolatyön vastuuhoitaja Tea Hansson Riihimäeltä.

Riihimäki on mukana THL:n rahoittamassa hankkeessa, jossa raskauden aikaista tupakointia yritetään vähentää.

Äitien ja isien kanssa on tähänkin saakka keskusteltu ja kannustettu jättämään tupakat, nuuskat ja sähkö tupakat syrjään, mutta

nyt terveydenhoidon ammattilaisia innostetaan työhön täsmäkoulutuksella.

Tea Hansson pitää luonnollisena, että ammatillaiset tarvitsevat sekä uusinta tietoa että myös ravistelua, jotta esimerkiksi terveyskeskuskäynnillä kannustettaisiin potilasta tupakoimattomuuteen.

Hanketta järjestämässä olevan keuhkoterveysjärjestö Pilhan asiantuntijalääkäri Lauri Peltonen ja Tea Hansson kertovat äitien ja isien olevan keskimäärin melko hyvin perillä tupakan sikiölle aiheuttamista riskeistä.

HAITAT voivat näkyä tulevan lapsen ja aikuisen kehityksessä vuosien ajan esimerkiksi oppimis- ja keskittymishäiriöinä tai jopa psyyken oireiluina.

– Raskausaikana tupakoiminen lisää keskenmenon sekä ennen-

aikaisen synnytyksen riskiä ja heikentää sikiön hapen saantia. Vastasyntyneet ovat usein painoltaan pienempiä ja heidän päänsä ympärystymistakin keskimääräistä pienempi. Kätkytkuoleman riski kasvaa myös, luettelee Lauri Peltonen.

Äidin tupakointi altistaa sikiön nikotiinille, hääkpitouksille ja monille karsinogeenille. Sikiö altistuu niille myös, vaikka äiti itse tupakoi, mutta hengittää tupakansavua.

Haitat voivat näkyä tulevan lapsen ja aikuisen kehityksessä vuosien ajan esimerkiksi astmana, oppimis- ja keskittymishäiriöinä tai jopa psyyken oireiluina.

– Syyllistäminen ei auta, mutta lapsen terveyden ajattelu antaa vanhemmille voimaa yrittää irtiottoa. Siinä puolisoiden toisilleen antama tuki on elintärkeää, mutta myös vertaistusta löytyy usein apua, kertoo Lauri Peltonen.

RIIHIMÄELLÄ ei tähän mennessä ole toiminut yhtään vertaistukiryhmää, mutta nyt neuvola peittänee vapaaehtoisia vetämään sellaista.

– Olemme toiveikkaita, mutta toistaiseksi ei vapaaehtoisia ole ilmaantunut, Tea Hansson sanoo. Vertaistukiryhmästä voi olla apua ongelmiin, joita äidit kuvaavat arjestaan. Tupakkaan tartutaan, kun kotona tai töissä on stressiä. Monelle se on vain paha tapa, josta ei pääse yksin eroon. Lopettamista vaikeuttaa myös, jos ystävät ja läheiset tupakoivat. **HÄSA**

Oriolalla nyt vaikeuksia toimittaa eläinlääkkeitä

Erityisesti huolena isot sikatilat.

Johanna Latvala
Helsinki

Eläinlääkärit ja varsinkin isot tilat alkavat olla ongelmassa, sillä lääketukuri Oriolalla on jo kolmatta viikkoa vaikeuksia eläinlääkkeiden toimittamisessa ympäri Suomen, kertoo Eläinlääkäriliiton puheenjohtaja Päivi Lahti.

– Lääkekuljetuksia tulee, mutta ne voivat sisältää murto-osan lääkkeistä, niissä on väärä tuoteita ja joissain tapauksissa apteekkiin menossa olevia tuotteita.

Lahti mukaan myös hoitotarvikkeista, kuten ruiskuita ja neuloista alkaa olla pulaa. Hänen mukaansa ongelmia on aiheuttanut myös Ori-

olan epäselvä viestintä, jossa on annettu ymmärtää tilanteen normalisoituvan kohta.

– Oriolasta ei saa selkeää vastausta, että saako hoitotarvikkeita vai ei, joten kaikki eivät ole ainakaan ajoissa ehtineet tilata niitä muista tukkuliikkeistä.

Sähköpostitse tavoitettu Oriolan konsernihoitaja Eero Hautaniemi ei osaa kertoa, milloin lääketuotustilanne normalisoituu.

Hautaniemi toteaa niin eläinlääkkeiden kuin muidenkin lääkkeiden toimittamisessa olevan edelleen haasteita. Lääkejakelun ongelmat alkivat, kun Oriola uudisti tietojärjestelmiään.

– Eläinlääkkeet lähtevät meiltä samasta varastosta muiden lääkkeiden kanssa. Sama toimintamallisuusjärjes-

telmän ongelma koskee siten myös eläinlääkkeitä.

LAHDEN MUKAAN erityisesti isot sikatilat ovat huolenaheena, sillä niissä ennaltaehkäistään useita sairauksia rokotamalla.

– Niillä on tarkat rokotusohjelmat. Jos rokotteiden puutteen vuoksi tulee sairautta, ovat eläinmäärät suuria. Esimerkiksi koliripulissa voi kuolla hyvin paljon porsaita ja tulla tuotantopäppiä. Ja joutetaan käyttämään antibiootteja, mikä ei ole koskaan hyvä asia elintarviketuotannossa.

Lahti kertoo eläinlääkäreiden muun muassa lainanneen lääkkeitä toisiltaan, jotta välttämättömät hoitotoimenpiteet saataisiin tehtyä.

Aiheesta uutisoi lauantaina Yle. **STT**

Nuorten kaahailu päättyi kallioon törmäämiseen

FORSSA. Poliisia paennut nuori forssalais mies törmäsi autollaan kallioon varhain lauantai- aamuna. Kuljettajan lisäksi autossa oli neljä muuta ihmistä, joista osa oli alaikäisiä.

Liikennettä valtatie kahdella varhain lauantai- aamuna valvomassa ollut poliisipartio havaitsi vastaantulevan auton, joka liikkui tuntuvaa ylinopeutta. Partio kääntyi auton perään, jolloin auto kiihdytti vauhtiaan kadoten näkyvistä. Partio löysi auton hetken etsiskelyn jälkeen kallionleikkaukseen törmänneenä.

Autossa olleet henkilöt eivät olleet enää paikalla. Poliisin selvittelyjen jälkeen auton kuljettajaksi epäillään 18-vuotiaasta forssalaismiestä. Mies oli hakeutunut törmäyksen jälkeen terveydenhuollon palveluihin. Häntä epäillään liikenneturvallisuuden vaarantamisesta. **HÄSA**

Vankikarkuri ajoi päin poliiseja ja pakeni maastoon

LAHTI. Poliisi otti viikonloppuna vankikarkurin kiinni takaa-ajon jälkeen Lahden Renkomäessä.

Poliisipartio huomasi perjantaina puoli kymmenen aikaan auton, jonka kuljettajaksi poliisi tunnisti vankilasta karranneen etsintäkuulutetun henkilön.

Kun poliisi yritti pysäyttää miehen autoa, lähti mies karuun kaahaten huomattavaa ylinopeutta. Pakomatalla kuljettaja ajoi useasti päin kiinnittoa yrittäneitä poliisipartioita. Takaa-ajon lopuksi mies pakeni maastoon, mutta poliisi sai hänet kiinni poliisikoiran avulla.

Rikoskomisario Riku Vihtiä kertoi STT:lle, että takaa-ajo kesti noin vartin. Yksi poliisi-auto vaurioitui, mutta vakavia loukkaantumisia ei sattunut. Mies on pidätetty, ja häntä epäillään törkeän liikenneturvallisuuden vaarantamisen lisäksi kolmesta murhan yrityksestä, jotka kohdistuivat poliiseihin.

Vihtiän mukaan mies oli ollut karkuteillä vankilasta alkukesästä lähtien. **STT, HÄSA**

Salosta löytyi vainaja joen rannalta

SALO. Kurkkelon rannalta Salosta löytyi kuollut henkilö lauantaina. Lounais-Suomen poliisin mukaan tapaukseen ei ainakaan tässä vaiheessa epäillä liittyvän rikosta, vaan henkilön epäillään saaneen sairauskohtauksen.

Varsinais-Suomen pelastuslaitos sai hälytyksen paikalle iltapäivällä noin puoli kahdelta. **STT**

Oikaisu
Lauantaina lehdessä julkaistussa raideturvallisuutta käsittelevässä jutussa (HäSa 23.9., s. A15) oli nimivirhe. Onnettomuustutkimuskeskuksen OTKES:n johtaja on nimeltään Veli-Pekka Nurmi.